

ความเงียบและเสียง: การศึกษาบาดแผลและความรุนแรงภายในครอบครัวต่อผู้หญิงในนวนิยาย
เรื่อง *ลา ลุงกา วิตา ดิ มาริอันนา อูคริอาและ โวซี*

Silence and Voice: A Study of Trauma and Domestic Violence against Women in *La Lunga Vita di Marianna Ucria* and *Voci*

กรองกาญจน์ อัจฉริยะสุนทร¹

Krongkarn Atchayasoonorn¹

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้มุ่งศึกษาความเงียบและเสียงในฐานะที่เป็นอาการหนึ่งของบาดแผลอันเกิดจากความรุนแรงภายในครอบครัวต่อตัวละครผู้หญิงในบริบทของสังคมอิตาเลียนผ่านการนำเสนอในนวนิยายเรื่อง *La Lunga Vita di Marianna Ucria* และ *Voci* ผลงานของดาเซีย มาริอันนี่นักเขียนสตรีร่วมสมัยชาวอิตาเลียน จากการศึกษาพบว่าประสบการณ์ความรุนแรงที่ตัวละครผู้หญิงได้รับจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศภายในครอบครัวนั้นได้ส่งผลกระทบต่อจิตใจของพวกเธอจนกลายเป็นบาดแผลทางใจนอกเหนือไปจากบาดแผลทางกาย โดยบาดแผลทางใจนั้นมีความซับซ้อนและมีสามารถแสดงออกมาได้อย่างตรงไปตรงมาดังบาดแผลทางกายที่ปรากฏให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ได้ด้วยสายตา การแสดงออกถึงความรุนแรงและบาดแผลทางใจในตัวบทวรรณกรรมที่ได้นำมาศึกษานั้นมีทั้งการกดเก็บความเจ็บปวดให้กลายเป็นความเงียบและการเปล่งเสียงเล่าเรื่องผ่านการใช้สัญลักษณ์ ทั้งนี้ อาจพิจารณาเพิ่มเติมได้ว่าความเงียบและเสียงดังกล่าวข้างต้นเผยให้เห็นข้อจำกัดของภาษาในการบอกเล่าประสบการณ์ความรุนแรง ดังนั้น เรื่องเล่าบาดแผลที่ถูกแสดงออกมาจึงต้องใช้การตีความและการทำความเข้าใจที่แตกต่างจากเรื่องเล่าประเภทอื่น

คำสำคัญ: ความเงียบ เสียง บาดแผล ความรุนแรงภายในครอบครัวต่อผู้หญิง

ABSTRACT

This article aims to study silence and voice as symptoms of trauma caused by domestic violence against female characters in the context of Italian society through the analysis in two novels – *La Lunga Vita di Marianna Ucria* and *Voci* – literary works by Dacia Maraini, a contemporary Italian female author. The result of the study shows that the violent experience of sexual abuse that the female protagonists faced has affected their minds and left them not only physical wound, but also psychological trauma. The psychological trauma is complicated and, unlike physical wound which can be noticed by eyesight, it cannot be straightforwardly expressed. In the selected literary texts, the expression of violence and psychological trauma includes pain repression into silence and voice as utterance to narrate traumatic story through the use of symbols. Moreover, it can be considered that

¹ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

Department of Comparative Literature, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, Bangkok 10330

the aforementioned silence and voice indicate the limitation of language to tell the violent experience; therefore, the traumatic narratives need to be interpreted and understood differently from other narratives.

Key Words: Silence, Voice, Trauma, Domestic Violence against Women

E-mail address: krongkarn.a@hotmail.com

คำนำ

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงโดยสมาชิกในครอบครัวนั้นเป็นประสบการณ์ที่ทั้งบาดแผลไว้ให้ผู้ประสบเหตุ มิใช่เพียงแค่บาดแผลทางกายที่เกิดจากการถูกบีบบังคับขึ้นใจเท่านั้น หากแต่ยังได้ส่งผลกระทบต่อจิตใจจนกลายเป็นบาดแผลทางใจด้วยบาดแผลดังกล่าวคือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยที่ผู้ประสบเหตุไม่ทันได้ตั้งตัวและไม่สามารถรับมือกับเหตุการณ์นั้นได้ทั้งนี้เพราะผู้ประสบเหตุเกิดความรู้สึกสะเทือนใจอย่างรุนแรง โดยบาดแผลนั้นจะกลับมาเป็นความทรงจำหลอกหลอนผู้รอดเหตุการณ์ในภายหลัง(Caruth, 1996)บาดแผลข้างต้นก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในตัวผู้ที่รอดเหตุการณ์มาได้ กล่าวคือ มีทั้งความต้องการที่จะปฏิเสธเหตุการณ์เลวร้ายที่เคยเกิดขึ้นกับตนเอง แต่ในขณะเดียวกันก็มีความปรารถนาที่จะป่าวประกาศเหตุการณ์นั้นออกมาดังๆ ซึ่งความขัดแย้งนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญของบาดแผลทางด้านจิตใจ(Herman, 1992) บาดแผลจึงประกอบไปด้วยส่วนที่เล่าออกมาได้และส่วนที่อธิบายออกมาไม่ได้ควบคู่กันเรื่องราวของเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจนั้นมิได้เป็นที่ปรากฏด้วยเรื่องเล่าทางวาจา แต่ถูกเผยให้เห็นผ่านอาการ (Herman, 1992) อาการที่แสดงร่องรอยของความเจ็บปวดจึงมีความสำคัญไม่แพ้ภาษาที่ถูกกล่าวหรือเขียนออกมาเรื่องราวบาดแผลที่ถูกเล่าออกมานั้นจะเต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึก มีความข้อนแย้ง ไม่เสถียร และเป็นเพียงเศษเสี้ยวที่ต้องนำมาปะติดปะต่อกัน (Herman, 1992)โดยไม่สามารถปะติดปะต่อได้เฉพาะกับสิ่งที่รู้หรือบอกออกมาเท่านั้น แต่ต้องปะติดปะต่อกับสิ่งที่แม้กระทั่งการใช้ภาษาและการกระทำก็ยังสามารถอธิบายได้ด้วย (Caruth, 1996) ดังนั้น ในกระบวนการการอ่านเรื่องเล่าบาดแผลจึงมีสามารถอ่านตามตัวอักษรได้อย่างเรื่องเล่าประเภทอื่น หากแต่ต้องใช้การตีความด้วยจินตนาการอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ การอ่านภาษาที่ไม่ได้เปล่งออกมาเป็นคำพูดซึ่งเป็นหลักฐานของความรุนแรงที่เกิดขึ้น เช่น ความเจ็บ ภาษากาย หรือความฝันจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจบาดแผลและความรุนแรงได้ในนวนิยายเรื่อง *La Lunga Vita di Marianna Ucrìa* และ *Voc* นั้น ความเจ็บและเสียงได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการนำเสนอบาดแผลของตัวละครผู้หญิงอันเป็นผลมาจากความรุนแรงจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยสมาชิกในครอบครัวความเจ็บที่ถูกส่งเสียงออกมาผ่านงานวรรณกรรมซึ่งเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมในสังคมได้ขยายมุมมองเชิงความเป็นธรรมต่อผู้ที่รอดเหตุการณ์และเปิดโอกาสให้เกิดการทำความเข้าใจอย่างลุ่มลึกที่อยู่ นอกเหนือไปจากศาสตร์แขนงอื่นที่มุ่งนำเสนอความรุนแรงทางเพศในแง่ความถูกต้องชอบธรรมและละเลยอารมณ์ความรู้สึกของผู้ที่ประสบเหตุไป ดังนั้น การศึกษาบาดแผลและความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องที่เลือกนำมาวิจัยผ่านความเจ็บและเสียงทั้งในกลวิธีการนำเสนอและกระบวนการตีความหมายจึงช่วยเพิ่มมิติมุมมองอันแสดงให้เห็นความสลับซับซ้อนของประสบการณ์บาดแผลที่เกิดขึ้นได้

อุปกรณ์และวิธีการ

การศึกษาความเจ็บและเสียงอันแสดงออกถึงบาดแผลและความรุนแรงต่อผู้หญิงในบทความชิ้นนี้เป็น การวิจัยเอกสารจากตัวบทวรรณกรรม หนังสือและบทความที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย โดยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาตัวบทวรรณกรรมและค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. สรุปผลการวิเคราะห์และรายงานผลการวิจัย
4. อภิปรายผลและรับฟังข้อเสนอแนะ

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

ความเจ็บ: ความเจ็บปวดทางร่างกายสู่ความบอบช้ำทางจิตใจที่ไร้เสียง

La Lunga Vita di Marianna Ucria (ชีวิตอันยืนยาวของมาริอันนา อูคริอา²) มีเค้าโครงมาจากเรื่องจริง แต่ใช้รูปแบบนวนิยายในการนำเสนอความรุนแรงทางเพศ เรื่องราวของมาริอันนา ราชินีลูทเธียนันท์และหนูหนวกซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 บนเกาะทางตอนใต้ของประเทศอิตาลีเปิดเรื่องที่พ่อผู้เป็นดยุคพามาธิอันนา ในวัยเจ็ดขวบไปดูการแขวนคอเด็กชายต้องโทษเพื่อให้เธอตกใจและเปล่งวาจาออกมา แต่ความพยายามของพ่อก็ไร้ผล การสื่อสารด้วยภาษาของมาริอันนามีเพียงวิธีเดียวคือการเขียนและการอ่าน ปมของความเจ็บนี้ได้ถูกเฉลยออกมาว่าอาการเป็นใบ้หนูหนวกของมาริอันนานั้นมิได้มีมาแต่กำเนิดตามที่พ่อของเธอเคยบอก หากแต่เกิดจากความรู้สึกสะเทือนใจอย่างรุนแรงที่ถูกผู้ชายข่มขืนในวัยเด็ก ซึ่งต่อมานำชายผู้นี้ก็ได้กลายมาเป็นสามีที่ถูกต้องตามประเพณีของเธอตั้งแต่เธออายุได้เพียงสิบสามปีเท่านั้นมาริอันนาได้ตระหนักรู้ความจริงซึ่งถือเป็นความลับของตระกูลนี้ด้วยตัวเธอเองเมื่อครั้งที่เธอป่วยจนเกือบเอาชีวิตไม่รอด ทั้งยังได้รู้ชัดแจ้งด้วยว่าพ่อผู้เป็นที่รักของเธอคือผู้สมรู้ร่วมคิดที่ทำให้ความลับนี้ลวงเลยมานานและได้กักขังเธอไว้ในโลกแห่งความเจ็บนับแต่วัยห้าขวบเป็นต้นมาด้วยการตัดลิ้นจนเธอพูดไม่ได้ และการทะเลาะวิวาททะเลวใส่หูของเธอจนเธอสูญเสียการได้ยินท้ายที่สุดแล้ว ในวัยประมาณห้าสิบปี มาริอันนาได้ตัดสินใจออกจากปราสาทเพื่อเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆอย่างไม่มีกำหนดกลับ แม้ว่าลูกชายและครอบครัวจะคัดค้านการตัดสินใจครั้งนี้ของเธอ แต่เธอก็ยังคงยืนกรานที่จะออกเดินทางตามเจตจำนงของเธอต่อไป

ความเจ็บของมาริอันนานั้นถูกนำเสนอให้เห็นเป็นรูปธรรมด้วยการกระทำของดยุคผู้เป็นพ่อที่มีต่อร่างกายของเธอ และความเจ็บนี้ยังเป็นหลักฐานของความรุนแรงทางเพศที่เธอเคยประสบในวัยเด็กซึ่งทิ้งบาดแผลทางใจไว้ให้เธอด้วย เหตุการณ์สะเทือนใจดังกล่าวถูกมาริอันนาผลักทิ้งไปอยู่ในระดับจิตไร้สำนึกจนทำให้เธอลืมเลือนความทรงจำครั้งนั้นไปเป็นเวลาหลายสิบปีซึ่งตรงกับทฤษฎีจิตวิทยาว่าด้วยการเก็บกด (repression) อันเป็นกลไกทางจิตที่จะตัดสิ่งที่ไม่ต้องการจดจำออกไปจากจิตสำนึก ทว่า ความจริงที่เกิดขึ้นนั้นมีได้หายไปไหน หากแต่เข้าไปฝังอยู่ในระดับจิตไร้สำนึกของผู้ประสบเหตุแทน ด้วยเหตุนี้ ความทรงจำดังกล่าวจึงได้กลับมาหลอกหลอนมาริอันนาโดยที่เธอเองก็มิสามารถอธิบายได้เมื่อนำชายผู้เป็นสามีมีเพศสัมพันธ์ด้วย

² แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

นอกจากนี้ ความเจ็บของมารีอันนายังแสดงให้เห็นความซับซ้อนของความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากคนใกล้ชิดในครอบครัวด้วย โดยจะเห็นได้ว่ามารีอันนานั้นยังคงเก็บงำเรื่องอื้อฉาวที่เกิดขึ้นกับเธอไว้เป็นความลับมิได้แพร่พรายให้ใครรู้ แม้ว่าเธอจะเป็นผู้กระตุ้นให้คาร์โล(Carlo) พี่ชายหวนระลึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนั้นแต่เธอก็มิได้ใส่ใจที่จะค้นหาความจริงจากเขาอาจพิจารณาได้ว่าการพูดไม่ออก(unspeakableness) ของมารีอันนานั้นเกิดจากความระออย่างล้นเหลือที่มีต่อพ่อซึ่งผู้อ่านถูกปูพื้นเอาไว้ตั้งแต่ต้นเรื่อง มารีอันนานั้นทั้งรักและเคารพเชื่อฟังพ่อของเธอมากจนกระทั่งเธอยอมทำใจเชื่อว่าความพิการของเธอมีมาแต่กำเนิดตามที่พ่อของเธอบอก แม้ว่าเธอจะรู้สึกแคลงใจในความทรงจำว่าเธอเคยพูดได้เมื่อตอนเป็นเด็กก็ตาม แต่ด้วยความเชื่อใจในตัวพ่อ เธอจึงเลิกสงสัยและไม่ปรารถนาที่จะพูดอีก ดังนั้น หากเธอเปิดเผยเรื่องราวที่ได้เกิดขึ้น พ่อของเธอซึ่งถือเป็นคนสมคบคิดในเหตุการณ์ครั้งนั้นก็จะถูกดำเนินไปด้วย ความรู้สึกที่ว่าเธอได้ทรยศต่อพ่อผู้เป็นที่รักก็จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ในทางกลับกัน เมื่อภาพในอดีตได้หวนกลับเข้ามาในห้วงความทรงจำของมารีอันนา คนที่สร้างความสะเทือนใจให้เธอกลับเป็นพ่อผู้โกหกและบิดเบือนความจริงมากกว่าที่จะเป็นน้าชายผู้เป็นสามีที่ได้ข่มขืนเธอ พ่อจึงกลายเป็นทั้งพ่อผู้เป็นที่รักและพ่อผู้ทรยศ(beloved and betrayed) สำหรับมารีอันนาไปในคราวเดียวกัน

อนึ่ง ความต้องการที่จะไม่พูด(will to unsay) นั้นหาได้แสดงให้เห็นถึงการสยบยอมต่ออำนาจปีศาจไปโดยเสมอไปไม่ เพราะความเจ็บนับเป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งเช่นเดียวกับการพูด หากนับว่าตั้งแต่ต้นเรื่องนั้น ดยุคผู้เป็นพ่อได้พยายามเค้นเสียงพูดของมารีอันนาออกมาด้วยการบังคับให้เธอไปดูการแขวนคอเด็กชาย การตัดสินใจเลือกที่จะไม่พูดหรือเจียบบั้นนั้นก็อาจจะพิจารณาได้ว่าเป็นการแสดงออกถึงการต่อต้านอำนาจของพ่อหรือเพศชายได้ เหตุที่ตีความเช่นนี้เป็นเพราะหลังจากที่มารีอันนาตระหนักได้ว่าเธอมิได้พิการมาแต่กำเนิดตามที่ดยุคผู้เป็นพ่อบอก เธอก็มิได้ชวนขวยที่จะรักษาตัวเองให้กลับมาเปล่งเสียงได้อีกครั้ง หากแต่เธอพอใจที่จะอยู่กับเสียงเจียบบั้นและสื่อสารกับผู้อื่นด้วยวิธีของเธอเองด้วยการใช้ประสาทสัมผัสและภาษากายเป็นต้น การสื่อสารที่ไร้เสียงของมารีอันนานั้นเห็นตัวอย่างได้ชัดจากการแสดงออกถึงความรักและสื่อสารด้วยร่างกายกับลูกชายคนเล็กของเธอ เมื่อครั้งที่เขาป่วยหนักจนแพทย์ลงความเห็นว่าความตายอาจเป็นทางออกที่ดีกว่า แต่ด้วยการสัมผัสให้ความอบอุ่นและการจูบให้ความรักของมารีอันนาก็ช่วยต่อลมหายใจให้ลูกชายคนเล็กของเธอได้ อีกกรณีหนึ่งคือการสื่อสารกับน้าชายผู้เป็นสามีว่าเธอมีต้องการที่จะตอบสนองความต้องการทางเพศของเขาด้วยการส่ายหน้าปฏิเสธซึ่งก็ทำให้เขาหงายไปด้วยความประหลาดใจที่ถูกปฏิเสธ จะเห็นได้ว่ามารีอันนาใช้การสัมผัสทางร่างกายและอวัจนภาษาเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกแทนการเปล่งเสียงพูด ความเจ็บของมารีอันนาจึงมิใช่เพียงการจำยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจของเพศชายเพียงฝ่ายเดียว แต่ยังแสดงให้เห็นการต่อต้านด้วย

มิสามารถปฏิเสธได้ว่าการข่มขืนที่เกิดขึ้นในเรื่องมีความเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยปีเอโตร(Pietro) น้าชายผู้เป็นสามีของมารีอันนานั้นถูกนำเสนอภาพให้เป็นผู้ที่ไม่ค่อยมีอำนาจในตนเองเท่าที่ควรจะเป็นตามที่เขามีฐานะเป็นทนายทนายผู้สืบทอดสกุล ความอ่อนแอของเขาถูกนำเสนอให้เห็นผ่านความสัมพันธ์ระหว่างเขากับแม่ เมื่อเขาถูกแม่ลงโทษตีกันต่อหน้าธารกำนัลในบ้าน ทั้งยังถูกแม่พรากชีวิตแพะที่เขาเลี้ยงไว้ด้วยความรักและความหวังแทน นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างเขากับมารีอันนาในฐานะภรรยา ยังคงย้ำให้เห็นภาวะที่เขาไร้อำนาจเด็ดขาดด้วยกรณีที่เขาสามารถคัดค้านการตัดสินใจของเขาที่จะแยกลูกชายคนเล็กออกไปจากเธอได้ และมารีอันนาก็ได้สั่นคลอนความมั่นใจในอำนาจเพศชายของเขาด้วยการปฏิเสธที่จะร่วมรักด้วยซึ่งทำให้เขาตะลึงงันและสะเทือนใจจนแสดงความอ่อนแอทางกายออกมาให้เธอเห็นเป็น

ครั้งแรก ด้วยเหตุนี้ จึงอาจอนุมานได้ว่าเหตุที่ปีเอโตรข่มขืนมารีอันนาในวัยห้าขวบนั้นเป็นเพราะความรู้สึกอ่อนแอและอำนาจของตนเองถูกสิ้นคลอน เขาจึงหาทางออกด้วยการใช้กำลังเหนือเด็กหญิงอันเนื่องมาจากอุดมการณ์ปิศาจปไตยที่มีความเชื่อว่าเพศชายมีอำนาจเหนือเพศหญิง การข่มขืนจึงมีนัยยะทางการเมืองเรื่องเพศด้วย

การเปล่งเสียง: ความเจ็บที่ถูกละลายกลายเป็นสัญลักษณ์

Voci (สรรพเสียง³) เป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนที่มีเสียงเป็นองค์ประกอบสำคัญของเรื่อง โดยให้มิเคลลา คาโนวา (Michela Canova) นักข่าววิทยุผู้หลงใหลและหมกมุ่นต่อสรรพเสียงทั้งจากสิ่งมีชีวิตและจากสิ่งไร้ชีวิตพบว่าเพื่อนบ้านของเธอ อันเจลา บาร์ (Angela Bari) ถูกแทงเสียชีวิตนับยี่สิบแปด การตายของอันเจลา ยังคงเป็นปริศนาที่คลี่คลายไม่ได้ซึ่งประจวบเหมาะกับผู้อำนวยการสถานีวิทยุต้องการให้มิเคลลาทำรายการเกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิง มิเคลลาจึงเริ่มสืบหาข้อมูลจากผู้ใกล้ชิดอันเจลาและได้บันทึกเสียงเอาไว้ ระหว่างการสืบคดีมิเคลลาได้รู้จักกับโซเฟีย อะเดเล (Sofia Adele) เจ้าหน้าที่รัฐผู้ดูแลคดีนี้โดยใช้หลักการของเหตุและผลในการตามหาเบาะแสตรงข้ามกับมิเคลลาที่สืบคดีด้วยสัญชาตญาณโดยใช้ความสามารถในการฟังให้เป็นประโยชน์ สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคืออันเจลาผู้ตายได้เปิดประตูให้ฆาตกรก้าวเข้ามาทำร้ายเธอ คนร้ายจึงควรเป็นคนที่เธอรู้จัก ทุกคนรอบตัวเธอจึงเป็นทั้งพยานและเป็นทั้งผู้ต้องสงสัยไปในคราวเดียวกัน นันโด (Nando) เพื่อนของอันเจลาได้นำเทปบันทึกเสียงของอันเจลาที่เธออัดไว้ก่อนตายมามอบให้มิเคลลา เมื่อเธอเปิดฟังก็พบว่าอันเจลาได้เล่าเรื่องเทพนิยายเอาไว้ประมาณยี่สิบเรื่อง เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระราชินี พ่อ แม่ ลูกสาว ที่ค่อนข้างดุร้าย มิเคลลานั้นสงสัยเรื่องเล่าของอันเจลาแต่ยังตีความไม่ออก ต่อมาลูโดวิกา (Ludovica) พี่สาวของอันเจลามาสารภาพว่าเธอกับน้องมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับพ่อเลี้ยงตั้งแต่อายุได้สิบกว่าขวบ ทั้งคู่เคยตั้งท้องและถูกพาไปทำแท้ง แม่ของพวกเธอไม่รับรู้อะไรเลย เธอกับน้องก็ไม่ได้ปริปากบอกใครเพราะต้องการรักษาสุขภาพครอบครัวไว้ เธอรู้ว่าครอบครัวเธอขาดเขาไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลนี้ไม่ตรงกับที่พ่อเลี้ยงส่งเทปบันทึกเสียงมาสารภาพกับมิเคลลาที่ปฏิเสธว่าเขาไม่ใช่ฆาตกร ทว่าในตอนท้าย ผลเลือดของผู้ต้องสงสัยปรากฏออกมาว่าเป็นของพ่อเลี้ยง แต่เขาก็ปลิดชีพตัวเองไปก่อนหน้านั้น

ตรงกันข้ามกับ *La Lunga Vita di Marianna Ucria* ที่มีมารีอันนาถูกผลักจากโลกของเสียงให้ไปอยู่ในโลกเงียบอันเจลาใน *Voci* ถูกสร้างภาพให้เป็นศพที่ไร้เสียงตั้งแต่เปิดเรื่อง และถูกประกอบสร้างให้มีชีวิตขึ้นมาอีกครั้งจากสรรพเสียงของคนรอบข้างเธอซึ่งแสดงทัศนคติอย่างหลากหลาย บ้างก็ว่าเธอเป็นลูกสาวที่น่ารัก เป็นน้องสาวที่ซื่อๆ เป็นสาวสวยที่มีหนุ่มหมายปอง หรือเป็นโสเภณี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มิเคลลาได้หลอมรวมภาพของอันเจลาให้มีชีวิตขึ้นมาใหม่จากการฟังเสียงของอันเจลาเองผ่านการบันทึกในรูปแบบเทพนิยายที่มีโครงเรื่องซ้ำเดิม และด้วยเสียงและการเล่าของอันเจลาที่เอนเออที่ให้ความจริงที่ว่าอันเจลาเคยถูกพ่อเลี้ยงข่มขืนใจและมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งด้วยเป็นเวลาหลายปีนั้นก็นำหน้าเชื่อถือขึ้นได้ท่ามกลางคำให้การของตัวละครแต่ละตัวในเรื่องที่มีความย้อนแย้ง กลับไปกลับมาและถูกตั้งคำถามกับความน่าเชื่อถือตลอดทั้งเรื่อง

นิทานจำนวนหลายเรื่องที่อันเจลาบันทึกเสียงไว้เป็นความพยายามที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ที่เธอถูกพ่อเลี้ยงล่วงละเมิดทางเพศนับตั้งแต่วัยเด็กออกมาผ่านการใช้สัญลักษณ์ โดยนิทานทุกเรื่องนั้นเล่าถึงพระราชินี ลูกสาวที่ไม่เชื่อฟัง มังกร กวางที่ต้องมนตร์สะกด และท้องฟ้าที่มีพายุ (Maraini, 2008) นิทานทุกเรื่องล้วนแต่มีตอนอวสานที่โหดร้าย เช่น ลูกสาวถูกพ่อจับกิน หรือ พ่อหักขาลูกสาวเพื่อบังคับให้อยู่บ้าน เป็นต้น ซึ่ง

³ แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

การใช้อุปสรรคก็เป็นลักษณะหนึ่งที่ทำให้เรื่องเล่าบาดแผลที่เต็มไปด้วยความรุนแรงถูกนำเสนอออกมาได้ เพราะความรุนแรงเป็นสิ่งที่สังคมปกปิด

การใช้อุปสรรคพระราชภา พระราชินี และลูกสาวสื่อให้เห็นลำดับขั้นที่ไม่เทียบกันระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง ซึ่งในที่นี้หมายถึงสถานะความสัมพันธ์ภายในครอบครัว พ่อและแม่มีอำนาจเหนือลูกสาวและสามารถบังคับให้ทำหรือไม่ทำอะไรก็ได้ในเรื่องเล่าที่อันเจลาเปล่งเสียงออกมานั้นมุ่งให้ความสำคัญไปที่พ่อมากกว่าแม่ อันแสดงให้เห็นอำนาจของพ่อที่มีสูงสุดในบ้านและเผยให้เห็นความรุนแรงที่พ่อกระทำ โดยนิทานที่เล่าออกมานั้นเป็นการเปรียบเทียบและทำให้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการข่มขืนเป็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น อีกทั้งการกักขังไว้ให้อยู่แต่เพียงในบ้านก็แสดงให้เห็นการปิดปากเงียบไม่แพร่พรายเรื่องอื้อฉาวภายในบ้านออกมา ส่วนมังกรและดวงที่ต้อมมนตรีสะกดก็เป็นภาพแทนของพ่อเลี้ยงที่มีสถานะเป็นผู้ล่ากับลูกสาวที่ตกอยู่ในสถานะของเหยื่อ โดยการต้อมมนตรีสะกดก็คือการจำยอมถูกระทำโดยที่ไม่มีทางเลือก

นิทานเรื่องต่างๆของอันเจลานั้นมีลักษณะเป็นเศษเสี้ยวชิ้นส่วนที่ถูกเล่าเข้าไปซ้ำมาการผลิตซ้ำนับเป็นลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของเรื่องเล่าบาดแผล ทั้งนี้เพราะบาดแผลเป็นสิ่งที่ผู้ประสบเหตุไม่สามารถรับมือได้เมื่อเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นตามที่ได้กล่าวมาแล้ว การบังคับให้เกิดขึ้นซ้ำ (repetition compulsion) จึงเป็นทางออกหนึ่งที่จะทำให้ผู้ประสบเหตุสามารถจัดการกับเหตุการณ์บาดแผลนั้นได้การปะติดปะต่อและการตีความจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการทำความเข้าใจผู้ที่ผ่านประสบการณ์บาดแผล นิทานของอันเจลานั้นมีสถานะเชกเช่นการเล่าประสบการณ์ความรุนแรงที่ตนเองเผชิญออกมาเป็นสัญลักษณ์ ทั้งนี้เพราะเธอถูกพ่อเลี้ยงล่วงละเมิดทางเพศนับตั้งแต่วัยเด็ก แต่เธอก็มีความสามารถปกป้องบอกใครได้ การถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเธอจึงมิสามารถทำได้โดยตรงไปตรงมาหรือเล่าออกมาได้ทั้งหมด เพราะความรุนแรงที่สร้างบาดแผลให้กับเธอนั้นมีทั้งส่วนที่ผ่านอุปสรรคของภาษาและส่วนที่ยังคงรอการทำความเข้าใจ ดังนั้น การใช้เรื่องเล่าประเภทนิทานที่ต้อมมนตรีตีความเชิงสัญลักษณ์จึงนับเป็นทางออกหนึ่งของผู้มีประสบการณ์บาดแผลทางใจที่ทำให้ความต้องการที่จะเล่านั้นสามารถถ่ายทอดออกมาได้

นอกเหนือไปจากกระบวนการการเล่าเรื่อง การอ่านและตีความเรื่องเล่าบาดแผลก็มีลักษณะเฉพาะ โดยอาจเปรียบคู่ขนานไปกับการสืบสวนที่เกิดขึ้นใน *Voci* ได้ กล่าวคือ การสืบสวนเชิงตรรกะของอะเดเลนนั้นเป็นการใช้มุมมองของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีทัศนคติแบบเหมารวม คืออันเจลาเป็นเหยื่อฆาตกรรมและเธอมีหน้าที่สืบหาตัวฆาตกรมารับโทษ เป็นความสัมพันธ์ที่ถูกแบ่งขั้วอย่างชัดเจน ในขณะที่มีเคลลาใช้สัญชาตญาณและอารมณ์ความรู้สึกเป็นเครื่องนำทางในการสืบสวน ทั้งการฟังและพิจารณาเสียง การใช้จินตนาการ และการเรียงร้อยเรื่องราวที่เป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้เบาะแสด้วยมุมมองที่ว่าอันเจลาเป็นเพื่อนร่วมอพาร์ทเมนท์เดียวกันกับเธอ และด้วยเหตุที่มีเคลลามีสถานะเป็นเพียงนักสืบสมัครเล่น เธอจึงต้องอาศัยการสืบหาข้อเท็จจริงตามหลักวิทยาศาสตร์ของอะเดเลนไปด้วย ในขณะที่อะเดเลนนั้นให้ความเชื่อมั่นกับวิธีการของเธอเพียงด้านเดียว

ผู้ถูกข่มขืนใน *Voci* นั้นมีลักษณะร่วมกันกับมารีอันนาคือเลือกที่จะปกปิดสิ่งที่เกิดขึ้นเอาไว้ โดยเห็นตัวอย่างได้จากเรื่องเล่าของลูโดวิกา พี่สาวของอันเจลาที่มีสถานะเป็นผู้ถูกข่มขืนเช่นเดียวกันว่ากลาอุโค (Glauco) พ่อเลี้ยงผู้ข่มขืนพวกเธอนั้นเป็นพ่อที่ดีในเวลากลางวันและย่องมาหาพวกเธอในเวลากลางคืน ทั้งยังเล่าว่าครอบครัวของเธอต้องการเขา เธอจึงเลือกที่จะเก็บความลับนี้ไว้ เห็นได้ว่าภาพของพ่อเลี้ยงนั้นมีลักษณะคู่ตรงข้าม โดยเป็นทั้งพ่อที่ลูกสาวโหยหาความรัก และเป็นทั้งพ่อผู้ก่อความรุนแรง การชื่นชมและอ้างว่าขาดเขาไม่ได้

นั่นเผยให้เห็นความรู้สึกร่วมของผู้ถูกข่มขืนที่ว่าตนเองย่อมมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้นด้วย หากความลับถูกเปิดเผย พวกเธอก็จะสูญเสียพ่อผู้เป็นที่รักไป แต่การเก็บงำก็ทำให้พวกเธอรู้สึกละเอียดใจต่อแม่ ดังนั้นการล่องละเมิดทางเพศจึงเป็นเรื่องที่ยากต่อการอธิบายและเล่าออกมาได้อย่างตรงไปตรงมาอย่างไรก็ตามท้ายที่สุดทั้งอันเจลาและลูโดวิกาก็เลือกที่จะเปิดเผยเรื่องเล่าบาดแผลของพวกเธอออกมาไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามตรงไปตรงมาหรือผ่านการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นเพราะกลาอุโค เป็นเพียงพ่อเลี้ยงที่ไม่มีสายเลือดเดียวกันกับพวกเธอ อีกทั้งยังเป็นเพราะเงื่อนไขของบริบทยุคสมัยและชนชั้นที่เป็นเวลาร่วมสมัยและชนชั้นกลางทำให้เสียงเล่าของพวกเธอนั้นถูกประกาศออกมาได้ติดกับ *La Lunga Vita di Marianna Ucria* ที่ทั้งพ่อและน้ำชายต่างก็เป็นสายเลือดเดียวกันกับมารีอันนา บริบทที่เกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 18 และความเป็นชนชั้นสูงที่ต้องรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลก็ค้ำคองมิให้มารีอันนาไปประกาศออกมาได้ในระดับเนื้อเรื่อง

สรุป

ในนวนิยายเรื่อง *La Lunga Vita di Marianna Ucria* และ *Voci* ของดาซา มาราอีนีนีมีการนำความเจ็บปวดและเสียงมาใช้เพื่อแสดงให้เห็นความทรงจำบาดแผลของตัวละครผู้หญิงที่ประสบเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศในวัยเด็กจากน้ำมือของสมาชิกในครอบครัวเอง บาดแผลทางใจดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของพวกเธอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสื่อสาร ดังเช่น การสื่อสารที่ไร้เสียงของมารีอันนาและการเล่าเรื่องที่ไม่ตรงไปตรงมาของอันเจลา ทั้งนี้เป็นเพราะบาดแผลข้างต้นได้ส่งผลกระทบต่อจิตใจของพวกเธออย่างรุนแรง และถูกกดเก็บไว้ไม่ให้เห็นแสดงออกมา ทว่าความขัดแย้งระหว่างการเก็บงำและการเปิดเผยประสบการณ์เลวร้ายนั้นเป็นลักษณะที่สำคัญของบาดแผล ดังนั้น ในการทำความเข้าใจเรื่องเล่าบาดแผลของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศภายในครอบครัวจึงจำเป็นต้องฟังเสียงเจ็บที่แสดงออกมาผ่านอวัจนภาษา นอกเหนือไปจากการฟังเสียงที่ประกอบสร้างจากภาษาพูด การตีความการกระทำและการทำความเข้าใจสิ่งที่ยังคงติดค้างกับกับดักของภาษาเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อเรื่องเล่าประเภทนี้

เอกสารอ้างอิง

ชุตติมา ประกาศวุฒิสาร. 2554. **ก่อร่าง สร้างเรื่อง**. สำนักพิมพ์คบไฟ, กรุงเทพฯ

ชุตติมา ประกาศวุฒิสาร. 2552. **“ความเจ็บที่ส่งเสียง”**. ในความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์. สำนักพิมพ์วิภาษา, กรุงเทพฯ.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2553. **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ**. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

Caruth, Cathy. 1996. *Unclaimed experience: trauma, narrative, and history*. Johns Hopkins University Press, Baltimore.

Duncan, Patti. 2004. *Tell This Silence: Asian American Women Writers and the Politics of Speech*. University of Iowa Press, Iowa.

Herman, Judith Lewis. 1992. *Trauma and recovery: The aftermath of violence from domestic abuse to political terror*. Basic Books, New York.

Maraini, Dacia. 2010. *La Lunga Vita di Marianna Ucrìa*. Bur, Milan.

_____. 2008. *Voci*. Bur, Milan.

McGrath and Miller. 2006. *Reading On Issue I: Trauma, Memory and Testimony*. Department of Comparative Literature of Emory University, Georgia.

Scarry, Elaine. 1985. *The Body in Pain: The Making and Unmaking of the World*. Oxford University Press, New York.